

1929'dan Günümüze Devlet-Piyasa İlişkilerinin Dönüşümü Üzerine Düşünceler

Aziz Konukman

Prof. Dr.

Gazi Üniversitesi

Bilindiği üzere, 1980 öncesinde, Fordist sermaye birikim modeli (FSBM) kitlesel tüketime dayalı efektif talebi sürekli olarak canlı tutmaya dönük olan bir modeldi. 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nde "Say Yasası"nın çalışmadığı fark edilmişti. Yani her arz kendi talebini yaratmıyordu. Zaten kamu maliyesinin de sükse yaptığı dönem, bu dönem. Denk bütçeden, ekonomik dengeyi sağlama sürecine geçişin perde arkasındaki sermaye birikim modeli, Keynes'i çok tamamlayan bir süreçti. Yani o birikim modeli olmasaydı, Keynes diye bir iktisatçı belki çok ilgiyle izlenmeyebilirdi. Çok örtüştü yani sermayenin tercihleriyle Keynes'in krize dönük olarak aradığı tercihler inanılmaz örtüştü. Zaten fiili bir durum vardı, de facto, çünkü Roosevelt, "new deal policy" dediğimiz politikalarla zaten bunları uyguluyordu. Keynes de buna teorik bir meşruiyet kazandırdı. Ama ardından –bir de tabii çok önemli bir şey "saldım çayıra mevlam kayıra" olmuyor, o görüldü– yani mutlaka talebi canlı tutacak bir aktör devreye girmeliydi o da devletti. Öyle yok işte adalet hizmetiymi, yok, sağlığı filan onlarla sınırlı olmayan işte o meşhur çoğaltan mekanizmasıyla –makro kitaplarında gördüğümüz– bizatihi efektif talebi canlı tutabilecek devlet şarttı orada. Tabii, böyle bir durum olunca da devlete üç önemli görev verilmiş oldu. Tarihsel süreç içerisinde bu görevler aynı anda ortaya çıkmış şeyler değil onun altını çizeyim. Bu birikim modelinin devlet için biçtiği yeni görev alanları şöyle sıralanabilir:

1. Mümkün mertebe büyük boyutlara ulaşan bütçelerle ekonomiye müdahale etmek. Bütçe giderlerinin milli gelir içerisinde çok ciddi bir paya ulaşması gerekiyor. Çünkü sistemin efektif talebi sürekli canlı tutacak harcamalar bütçe giderlerinin hem alt kalemlerinde yatıyor hem de kendisinde yatıyor. Özellikle transfer harcamaları burada çok önemli bir kalem. Bu kalemin talebin canlanması yoluyla istihdamın ve dolayısıyla milli gelirin büyümesine çok önemli bir katkısı var.

2. KİTler yolu ile ekonomiye müdahale. Özellikle az gelişmiş ülkelerde bu daha başat bir durum. Çünkü sermaye birikiminin özel sektörün yetersizliği oluşmadığı az gelişmiş ülkelerde –yani “Oxford vardı da biz okumadık mı?” diyen İbrahim Tatlıses’i haklı çıkartacak şekilde– KİTler kaçınılmaz bir şekilde vardır. Tarihsel köklerine bakarsanız işte birinci sanayi planıyla Türkiye’de bunlar hayata geçti. İkinci sanayi planında ara ve yatırım mallarını üretmeye yönelik KİT kurma çabaları vardı ama İkinci Dünya Savaşı çıkınca, bu mümkün olamadı. Ancak 50’li ve daha sonraki planlı yıllarda önemli mesafeler kat edildi. Hatta Demirel hükümetleri –en liberal hükümetlerden biridir– döneminde her gün yeni bir KİT’e imza atılmış oluyordu. O da tarihin enteresan bir cilvesidir. Yani liberal bir parti kamu öncülüğündeki oluşumlar çok ciddi bir katkı sağlamıştır. Başka ülkelerde de Fransa’da da keza böyle bir yapılanma var tarihsel boyut olarak ama Amerika gibi başka ülkelerde daha çok özel sektörün sermaye birikimi üzerinden yürüyen bir model var.
3. Neredeyse her gün yeni bir regülasyonun ekonomiye sokulması. Yani kapitalizmin vahşi yönünün törpülenmesi ve böylece uygulamaya konulan yeni sermaye birikim modeline –konuşmamın başında söz ettiğim FSBM’ye– meşruiyet kazandırılması. Bunun için, bu modelin emekçiler arasında da kabul edilebilir bir noktaya gelmesi lazım. Burada sakın şöyle anlaşılmasın, mekanik bir ilişkiden söz etmiyorum. İşçi sınıfını burada kazanımlarını da işin içine koyuyorum. Yani, örneğin sosyal güvenlikten bahsetti hocam, sosyal güvenlik sermayenin bir gece düşünüp yahu şu emekçileri de feda ediyoruz işte şundan oluyor bunlar oluyor diyip, o vahşiliği ortadan kaldırma arayışı değil. Yani şunu demek istiyorum, bu adamları yalnız bırakırsak, bunlar sosyalizmin peşine düşerler, sistemin içerisinde ciddi tehlike oluştururlar, e ne yapalım, bu tehlikeyi ortadan kaldırmak için emekçilerinde içine sindirebileceği bu tür bir modeli biz inşa edelim. Hatırlayacaksınız, Ankara’nın Tandoğan isimli bir valisi vardı. Onun meşhur bir sözü vardır: “Komünizm gelecekse onu da biz getiririz”. Sermaye orada olası riskleri görüyor işçi sınıfının başıbozuk bir şekilde kapitalizme bir alternatif oluşturmasının önünü kesmiş oluyor. Ancak Sovyetler Birliği’nin de reel sosyalist bir ekonomi olarak –beğenelim beğenmeyelim– demokrasinin kılıcı gibi kapitalizmin üzerinde durması, kapitalizmin vahşi yönünü törpüleyen sosyal politikaların geliştirilmesine büyük katkı sağladığını unutmayalım. Ayrıca işçi sınıfının da mücadelesinin bu sürece katkısını göz ardı etmeyelim, bir yere not edelim. Yani salt Sovyetler Birliği’nin orada var oluşu bu politikalar ile örtüşmedi aynı zamanda işçi sınıfının kavgası da bunda büyük rol oynadı. Ve bu sosyal politikalar efektif talebi daha da genişleten ve herhangi bir şekilde bir talep yetersizliği olduğu zaman onun çok rahat bir şekilde aşılabileceği, kurumsal mekanizmaları da getirmiş oldu. Neler var hatırlayalım, yani

regülasyon biçimlerini hatırlayalım: işte işgücü piyasalarındaki regülasyonlar; asgari ücret, sekiz saatlik çalışma -tabi tarihsel olarak sadece fordizm sistemine özgü değil, geçmişe ait bir kazanım ama yeni birikim modeliyle standart bir istihdam biçimine dönüştürülüyor-, faizlerin idari fiyatlandırma ile kontrol altında tutulması. Bu sonucunu çok önemli. Görülmüş ki, yatırımlar ve faizler arasında çok ciddi bir ilişki var, onun için bu piyasaya bırakılmayacak kadar ciddi bir iş, ne yapalım, resmi otoriteler bunu kontrol etsin. Ellerin altında bulunsun idari fiyatlandırma dediğimiz özellikle ithal ikameci sanayileşmeyi tercih eden çevre ülkelerde kontrol altına alınmış faizin sanayileşmeye önemli bir katkısı var. Çünkü sanayici yetiştirmeye yardım ediyor. Çok ucuz faizlerle elde ettikleri dış kaynakla, öz sermayesi yetersiz kapitalistler yatırım yapabiliyor. Piyasa faizi ile idari faiz arasındaki farklar sübvansiyonla karşılanıyor. Bu sübvansiyonlar vergi havuzundan ödeniyor. Yani düşük faiz politikasının mali yükü - sermaye kazanımlarının yükü- emekçilere ödettilerle, toplumsallaştırılıyor. Düşünebiliyor musunuz, sermayeye müthiş bir olanak sunuluyor. Bunun dışında mesela döviz piyasaları ile ilgili çok ciddi bir kambiyo kontrolleri geliyor İşte bizim Türk Parası'nın Kıymeti'ni Koruma Kanunu da otuzlu yılların bir eseri. Ve geçici bir kanun olmasına rağmen, modellerle öyle uyum sağlamış ki, yasa yapmaya gerek duymamışlar, geçici haliyle öyle kalmış, bizdeki bu meşhur 1989'daki 32 Sayılı Karar da arkadaşlar, bu geçici kanuna istinaden çıkartılmıştır. Ayrıca dış ticaret kısıtlamaları devreye giriyor; ithalat kotaları ve gümrük tarifeleri.

Onun dışında neler var? Özellikle tarıma dönük destekleme alımları var. Örneğin taban fiyatları var. Yani şuna inanılmış "saldım çayıra mevlam kayıra" dersek köylü ölüyor perişan oluyor ne yapılması lazım? Devlet devreye girip destekleme alımları yapmalı taban fiyatı uygulamalı, bazıları fiyat sübvansiyonu şeklinde bazıları alım şeklinde niye çünkü piyasayı böyle regüle etmek lazım öyle kriz anları olur ki buğdayda çok kötü bir hasat dönemi olabilir hemen stoklarınızı devreye sokarsınız fiyatlarınızı regüle edersiniz. Görülüyor ki yeni kapitalizm 30 krizinden çok şeyler öğrenmiş bu öğrendiklerini de regülasyonlara, kurallara, yasal düzenlemelere dökmüş. Bunların hepsi reel sektöre dönük kurallar, çünkü kriz oradan çıkmış can alıcı problemler oradan çıkmış. Bu düzenlemeler halka dönük yönleriyle de olumlu çünkü sermaye birikimi modeli ile halka dönük harcamaların çok fazla gelişmesi söz konusu değil. Yani emekçiye dönük düzenlemeler aynı zamanda sermayenin de işine yarıyor. Düşünsenize sosyal güvenlik sisteminin olmadığı bir ortamda işçinin bir kaza sırasında masraflarının tek başına kendisi tarafından karşılanması mümkün değil. Kar maksimizasyonu peşindeki bir işverenin bunu yüklenmesi işe, işin doğasına aykırı. Çünkü işveren bir hayırsever kurumu değildir. Bu durumda devreye üçüncü bir aktör olarak devlet giriyor. Devlet bazı ülkelerde primli üçlü sistemle katkı yapıyor

bazılarında Türkiye örneğinde olduğu gibi transfer kalemlerinden sosyal güvenlik kurumlarına verilen açığı karşılamaya dönük olarak aktarma yapıyor. Sermaye birikim modeli ile devletin bu müdahale biçimleri inanılmaz bir şekilde örtüşüyor. Tarihsel olarak da Wagner adli bir iktisatçı bunu doğruluyor. Yani kapitalizmin hızlı geliştiği dönemlerde kamu harcamaları çok ciddi boyutlara varıyor, özellikle tekelci kapitalizm döneminde devletin ekonomideki payı giderek artıyor. Devlet kaba Marksistlerin tanımladığı gibi sermayenin tümüyle denetiminde olan bir araç yada sopa devlet değildir. Böyle bir yaklaşım Marks'ın kendisine de haksızlık olur. Doğru Marksist yaklaşım, devletin yoğun sınıf çatışmasının yaşandığı bir alan, zemin olmasıdır.

Sınıf çatışmasının seyrine göre, devletin yaptığı düzenlemeler zaman zaman emeğin veya sermayenin lehine olabiliyor. Şimdi bu model 70'li yılların sonlarında yaşanan stagflasyon krizi ile beraber darmadağın oldu. Eksik istihdam durumundaki bir krize çözüm getiren model çöktü. Stagflasyonda işsizliğin yanı sıra aynı zamanda fiyatlar da artıyor. Yaşadığımız bu tarihsel süreçte işsizlik var bir anlamda talepler ciddi anlamda gerilemiş durumda fakat fiyatlar petrol fiyatlarının tetikleme sonucu adeta patlıyor ve böylece Keynesyen politikalara dayalı FSBM çöküyor. Ardından Post-Fordist sermaye birikim modeli (PFSB) adı verilen yeni bir model devreye sokuluyor. Bu yeni model siparişe dayalı üretim ve tüketim modeli olup üretim süreçlerinin parçalanabilmesine olanak veriyor.

Parçalanma önce tali işlerden başlıyor. Temizlik işlerini bir firmaya veriyorsun, yemek işlerini bir başka firmaya. Fabrikalarda süreç böyle işliyor. Ama bu parçalanma süreci beraberinde emeğinde örgütlü yapılarının da tasfiyesini getiriyor. Arkasından bu sefer parçalanma asli işlerde başlıyor. Parçalanma sonucu güneş sistemi benzeri bir yapı ortaya çıkıyor. Asıl işçiler merkezde taşeron işçiler ise çevrede kümeleniyor. Böylece taşeron konumundaki bir grup işçi sosyal haklardan yoksun bir konuma getirilmiş oluyor. Merkezdeki sosyal haklara sahip işçiler ise fabrikanın başka bir ülkeye taşınması tehdidi ile baskılanmaya çalışılıyor. Merkezdeki işçilerin yüksek ücret ve sosyal hak taleplerini seslendirdiği direnişlere sermayenin yanıtı genelde şöyle oluyor:

"Beni kızdırma buradan Malezya ya giderim beni kızdırma buradan işçi haklarının daha berbat olduğu kötü olduğu benim artık değer üretmemin çok daha rahat olduğu yerlere giderim."

Doğal olarak bu yeni birikim modelinde, eski birikim modelinin gerektirdiği devlet müdahale biçimlerinin aynen sürdürülebilmesi mümkün değildi. Nitekim öyle oldu. Devlet, sözünü ettiğimiz üç müdahale alanından geri çekilmeye başladı. "Devletin küçültülmesi" sloganıyla şunlar gerçekleştirilmeye çalışıldı:

1. Bütçelerin boyutunun – bütçelerin milli gelir içerisindeki payının – küçültülmesi. Bütçede kamu hizmetleri için daha az ödenek ayrılması

ve/veya kamu hizmetlerinin mümkün olabildiğince fiyatlandırılması. Kamu hizmetlerinin fiyatlandırılması yoluyla ticarileştirilmesinin sayısız örnekleri vardır. Transkript istiyorsanız önce parayı yatırıp daha sonra belgeyi alıyorsunuz. İki basamaklı sektörlerde ülkeler itibariyle ihracatın dağılımını istediğin zaman para yatırıp bilgiyi alıyorsunuz. TÜİK bir kamu kuruluşudur böyle olmaz demeyin o da bu modelin içerisinde. Bilgiye erişim kolaylığı dediğimiz şey bir bedel ödemeksizin mümkün olmuyor, yani parasını veriyorsanız bilgiye erişebiliyorsunuz. Oysa bu hizmetler daha önce bedelsiz sağlanıyordu. Böyle bir seçenek bu yeni model artık mümkün olmayabiliyor. Eğer fiyatlandıramıyorsanız -kamu hizmetlerinde fiyatlandırma bazen mümkün olmayabiliyor- o zaman da devlet buraya mümkün mertebe az kaynak ayırmaya başlıyor. Tabi ödenekleri kıstak ve mali disipline gitmek siyasi iktidarlar açısından kolay bir şey değil. O zaman devreye IMF-Dünya Bankası (DB) ikilisi giriyor. Bu ikilinin dayatması Washington Uzlaşması ile sorun çözülmeye çalışılıyor. Washington Uzlaşması denen on maddelik bir uzlaşmayı IMF ve Dünya Bankası'nın kredilerinin koşul olarak koydular. Sıkıysa yapmayın dediler. Böyle bir ortamda seçilmiş bir hükümetlerin karşı çıkma şansı yok denecek kadar azdı. Seçilmiş hükümetlere bu ikili tarafından şöyle bir dayatma yapıyordu: Borç için bana geldin, borcun çevrilebilmesini istiyorsan ben de senden Uzlaşmanın öngördüğü koşulları yerine getirmeni istiyorum. Washington Uzlaşmasında özelleştirme, finansal liberalizasyon, devalüasyon kuralsızlaştırma gibi maddeler yer alır. Sonuçta bunlar dayatma ile geldiği için siyasi iktidarların kendiliğinden verdikleri karar değil. Bunu özellikle vurguluyorum çünkü böyle bir şey kolay kolay mümkün olamaz, bir siyasi gücün kendi yetkisini devretmesi ya da merkez bankasının özerk hale gelmesiyle para basma gücünü, senyörj hakkını reddetmesi olacak şey değil. Bir ülkeye ülke denmesinin nedeni o ülkenin merkez bankasının aslanlar gibi para basma yetkisine sahip olmasıdır. Para basınca enflasyonun ortaya çıkması ayrı bir tartışma konusudur. Bu ülke için iyi ya da kötüdür. Ama bu uygulama o bağımsız ülkenin merkez bankasının aldığı bağımsız bir kararın sonucudur. Burada bu bile mümkün olamamaktadır. Çünkü bankaya ait olan siyasi iradi bazı durumlarda tümüyle ortadan kalkmaktadır. Ülke merkez bankaları ülkelerin imzaladıkları stand-by anlaşmalarının bağlayıcı koşulları nedeniyle son borç verici işlevlerini yerine getirememektedirler. Hatırlayınız, Türkiye stand-by antlaşması devam ederken Kasım 2000 krizine yakalanmıştı. Kriz sürecinde stand-by anlaşmasının bağlayıcı iç yükümlülük koşulu yüzünden Demirbank sendikalizasyon kredisi bulamamıştı. Merkez Bankası son borç verici mercii olarak söz konusu bankaya borç vermedi, ne halin varsa gör dedi ve banka sonunda battı. Yani düşünebiliyor musunuz senyörj hakları olan ulusal bağımsızlığın simgesi olan bir güç, otorite bu gücünü kullanamadı.

2. KİTlerin tümüyle tasfiye edilmesi yani özelleştirilmesi.
3. Daha önce var olan bütün regülasyonların tasfiye edilmesi. Bu yeni durumu tanımlamak için güzel de bir kavram buldular, regülasyonun önüne "de" yi eklediler. De-regülasyon diye bir kavram türettiler, yani kuralsızlaştırma daha önce ne kadar kural varsa hepsini tasfiye etmeye çalıştılar. Bütçeye yük getiren hesapsız transfer ödemeleri gibi bir çok kötü örnekten –Süleyman Demirel'in "muhalefet ne veriyorsa onun şu kadar fazlası taban fiyatı vaat ediyorum" önerisini hatırlayınız- hareketle güzel örnekleri ve uygulamaları sergilenmiş çok sayıda regülasyon ne yazık ki tasfiye edilmiştir. "Popülizm yapıyor" suçlamasıyla kuralsızlaştırma uygulamalarına meşrutiyet kazandırılmıştır. Oysa şurası iyi bilinmelidir ki, o suçlanan regülasyonlar olmasaydı ne sanayi ne de tarım bir mesafe kat ederek bugünkü düzeylerine gelebilirdi. Bu gerçeğe rağmen regülasyonlar bir tasfiye edildi. Örneğin tarımda tek bir destek kalmıştı. Doğrudan Gelir Desteği adı verilen o teşvik de artık tarihe karışmıştır.

1989'da 32 Sayılı Kararla başlatılan finansal serbestleşme –bu serbestleşme ile finansal piyasalarda kuralsızlaştırma dönemi başlamıştır- ve sözünü ettiğimiz diğer alanlardan devletin geri çekilmesi ile Türkiye ekonomisi kırılgan bir konuma gelmiştir. Ekonomimizin sıkça krize maruz kalması bu kırılgan yapının doğal sonucudur. Sadece biz değil başka ekonomiler de benzer bir yargıyı paylaşmak durumunda kalmıştır. Nitekim bu gelişmeler sonucu 90'lı yıllarda Washington Uzlaşması çöktü ve işin tuhaf tarafı Washington Uzlaşması'nın sorumlusu olan siyamalı ikizler IMF ve DB hiçbir şekilde suçlanmadı. MacKinnon ve Shaw gibi kısa vadeli sermaye hareketlerine (sıcak para girişlerine) meşrutiyet kazandıran kuramı geliştiren adamlar şunu söylediler: "Siz önceliklerinizi şaşırdınız siz siğ bir ekonomiye büyük boyutlu sıcak para girişine izin verirseniz, kriz kaçınılmazdır. Oysa öncelikli olarak bu tür ekonomilerin siğ kalmaktan kurtarılması gerekirdi. Bunun için devletin bunu sağlayıcı yeni regülasyonları devreye sokması gerekirdi. Ayrıca kötü yönetim, yolsuzluk ve yoksulluk gibi sorunların giderilmesi gerekirdi". Krizin sorumlusu IMF-DB değil de bu nedenler kabul edilince doğal olarak yeniden IMF-DB öncülüğünde bu nedenleri ortadan kaldıracı yeni bir uzlaşmanın oluşturulması yegane bir çözüm yolu oldu. Nitekim 2000'li yıllarda Post-Washington Uzlaşması adı altında yeni bir uzlaşmaya gidildi. Devlet yeniden çağrıldı; ancak bu kez kalkınmacı değil yeniden düzenleyici bir aktör olarak. Bu yeni uzlaşmanın unsurları beklenildiği gibi şunlardan oluşuyordu:

1. Re-regülasyona gitme
2. Yolsuzlukla mücadele
3. Yoksulluğu yönetme
4. Yönetişimi sağlama

Bunlardan üçüncüsü çok önemli. Yoksulluğun yönetimi, yoksulluğun ortadan kaldırılması anlamına gelmiyor. Burada amaç, sosyal hakların budanmasıyla tasfiye edilen sosyal devletin yarattığı boşluğun sadaka devletle doldurulmaya çalışılmasıdır. Bunu bir dönem Özal yaptı. Örneğin Fak Fuk Fon (Fakir Fukara Fonu) uygulaması -halk arasında bu adla bilinen fonun gerçek adı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu'dur- Özal'ın buluşudur. Aslında bu yaklaşım İslami ve diğer dinlere çok uyar, dinlerin hepsinde yoksulluk kaçınılmaz bir olgudur. Örneğin yoksulluğun kaldırılması hiçbir dinde söz konusu olamaz, çünkü yoksulluğun zıttı olan zenginliğe meşrutiyet kazandırmak mümkün olamaz; yoksulluk olacak ki zenginlik var olabilsin. Devamlı olarak demokrasinin kılıcı gibi yoksulluk işsizlikle birlikte çalışanların üzerinde durursa çalışanların ücret taleplerinin daha yukarıya çıkma şansı ortadan kalkar.

Dördüncüsü ise oldukça yeni bir kavram. Yönetişim denildiği zaman herşeyin başı özerk yapılar olacak. Uygulama ilk kez Merkez Bankası ile başladı. Fiyat düzeyi mali teorisi hatta bazı müfredatta fiyat kamu mali düzeyi olarak da geçiyor. Enflasyon eskiden para arzının artışlarına bağlanırdı. Şimdi kamu harcamaları ve açıklarına bağlanıyor. Bunun temel nedeni budur. Finans sermayesinin en büyük düşmanı enflasyondur, çünkü borçların reel değerini düşürüyor çünkü borcu borçla ödeme sürecine giriliyor bu da borçluyu zor durumda bırakıyor. Borçlu sisteme müdahil olmak istiyor yani ben bunun içinde olmazsam borcun sürdürülebilirliği tehlikeye düşecek biz öyle yasalar çıkarıp öyle kurumsal yapılar yapalım ki hem bu borçlanmada özerk yapılar olsun hem de bunların izlenmesi yasal olarak izlenmesi mümkün olabilsin. Rekabet Kurulu, Sermaye Piyasası Kurulu gibi düzenleyici kurullar öyle yapılanmalı ki, siyasetten tümüyle arındırılabilmiş olsunlar ve kararlarını tümüyle teknik güdülerle alabilmiş olsunlar. Bunlar siyasetin herhangi bir yerinde olmasın normalde emek sermaye devlet değil özel sektör var bürokrasi devleti temsil ediyor bir de sivil toplum örgütleri var Birgül Ayman Güler buna isim bulmuş sivil toplum kuruluşlarına sermaye tabanlı kuruluşlar diyor ama hiç emek yok. Siz hiç bir yasa taslağı oluşturulurken emekçilere ve onların örgütlerine sorulduğunu gördünüz mü internete koyuyorlar. bilgi için bakın diyorlar ve çeşitli adresler vermiyorlar. Tasarı taslağını size sunmuyorlar artık neyin arkasını kazıyan demokrasinin bile arkasında sermaye çıkıyor. Sonuçta bütün kararlar sermaye tercihi doğrultusunda şekilleniyor ve kesinleşiyor.

İşte mali kural da böyle bir ortamda devreye giriyor. Mali kural da yetmeyecek Mali Kurul da geliyor. Bu kurul aynen Sermaye Piyasası Kurulu gibi bir kurul olacak. Bu kurul mali disiplinden hiç bir ödün vermeyecek, yeni regülasyonlarla bunu kontrol edecek ve tümüyle siyaseti devre dışı bırakacak. Bu da siyasetin devre dışı bırakılması demokrasinin devre dışı bırakılması demek oluyor. İki tane alıntı vereyim size. Önce ilkinde bakalım ifade aynen şöyle:

"Tekniğin yoğun ve ilkesiz kullanımına en uygun siyasal biçim olarak diktatörlük güç kazanır bu tür modellerde. Bu da demokrasilerde tercih

seçeneğini azaltır. Propaganda çalışması fikirler tartışmasının yerini alır teknik egemenliğini sorgulayan fikirleri boğar. Kamuoyu tartışmaları için yalnızca bir tekniğin medeniyetinin yarattığı değerlerle büyük uyum içinde olan fikirlere yer açar toplumsal eleştiri boşa çıkar. Tümüyle teknik adamların bulunduğu yer gibi görünür ama arkasında sermayenin tercihleri doğrultusunda özellikle finansal sermayenin tercihleri doğrultusunda hareket eder.”

Son alıntı Sermaye Piyasası Kurul Başkanı Vedat Akgiray’dan. Kendisi ile yapılan bir röportajda şöyle diyor:

“Bize en fazla lazım olan 2 veya 3 tane kurul 10 tane olmasına gerek yok, hızlı karar az insan az toplantı gerektirir finans piyasaları toplantılarında bunları da yaparken demokrasiye çok da gerek yoktur. Çünkü teknik bir şeydir, çünkü bir tuşa basarak işini bitirir yeni bir yapılanmaya ihtiyaç vardır.”